

Υψηλές αποδόσεις και προ

ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΖΗΤΗΤΟ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΑΥΜΑΣΤΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ, ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΘΕΙ ΑΚΟ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΝΑΝΟΥ

Ενα περιζήτητο βότανο, που φημίζεται για τις θεραπευτικές του ιδιότητες, ανοίγει... δρόμους για συμπληρωματική πηγή εισοδήματος.

Το τσάι του βουνού μπορεί να είναι ευρέως γνωστό σε όλους μας ως εξαιρετικό ρόφημα με ενεργητικές για την υγεία ιδιότητες, ωστόσο η καλλιέργειά του εμφανίζει μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης, με κάθε άλλο παρά ευκαταφρόνητες αποδόσεις. Αλλωστε, τα τελευταία χρόνια σε όλες τις διεθνείς αγορές η ζήτηση για προϊόντα φυσικής προέλευσης είναι αυξανόμενη.

Το τσάι βουνού ή σιδερίτης είναι

▶ **Τα τελευταία χρόνια σε όλες τις διεθνείς αγορές η ζήτηση για προϊόντα φυσικής προέλευσης είναι αυξανόμενη**

ίσως ένα από τα πιο διαδεδομένα σε κατανάλωση αφηγήματα σε όλη την Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια γίνεται ολοένα και πιο γνωστό και στην Ευρώπη, όπου το αναζητούν για τις θαυμαστές ιδιότητές του.

Το πλεονέκτημα της καλλιέργειας τσαγιού είναι ότι δεν απαιτούνται γόνιμα εδάφη. Η καλλιέργεια μπορεί να γίνεται σε χωράφια που έχουν καταστραφεί από μακροχρόνια χρήση ή σε βραχώδη λιβάδια. Οπότε δεν πρόκειται για καλλιέργεια που γίνεται σε βάρος άλλων παραδοσιακών για την περιοχή καλλιέργειών.

Το γένος *Sideritis* (προέρχεται από την ελληνική λέξη «σίδηρος»), εξαιτίας της πικρετικότητας του τσαγιού σε αυτό το στοιχείο) περιλαμβάνει περί τα 150 είδη και υποείδη, τα οποία ευδοκίμουν κυρίως στο βόρειο ημισφαίριο. Περίπου δέκα φύονται στην Ελλάδα.

Χρησιμοποιείται με τη μορφή αφηγήματος, που παράγεται με την πρόσθεση μικρής ποσότητας ζηρής δρόγης σε νερό που βράζει. Το ρόφημα πλούσιο σε σίδηρο, τονιστικό, αποχρεμπτικό, με αντιθρομβωτική, αντιυπερτασική και αντιοξειδωτική δράση, καταναλώνεται κυρίως τη χειμερινή περίοδο για την αντιμετώπιση του κοι-

νού κρυολογήματος. Επίσης, θεωρείται σημαντικό μελισσοτροφικό φυτό.

Τα τελευταία χρόνια σε όλες τις διεθνείς αγορές η ζήτηση για προϊόντα φυσικής προέλευσης είναι αυξανόμενη.

Τα αρωματικά φαρμακευτικά φυτά, όπως είναι το τσάι του βουνού, αλλά και τα πολύ υψηλότερης οικονομικής αξίας δευτερογενή προϊόντα τους - αιθέρια έλαια/εκχυλίσματα - έχουν ιδιαίτερα σημαντική θέση σε αυτήν την κατηγορία φυτικών προϊόντων, λόγω των πολλών και διαφορετικών χρήσεων και εφαρμογών τους σε τομείς όπως τη βιομηχανία τροφίμων και ποτών και τη φαρμακοβιομηχανία.

Για τη σωστή ανάπτυξη του κλάδου αυτού, οι δράσεις θα πρέπει να βασίζονται και στη λειτουργία αντίστοιχων μεταποιητικών μονάδων (επεξεργασίας, τυποποίησης, μεταποίησης - παραγωγής αιθερίων ελαίων - εκχυλισμάτων και άλλων υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων).

Συμβουλές

Ομάδα γεωπόνων που ασχολούνται με την εγκατάσταση καλλιέργειών αρωματικών φυτών παραθέτουν συμβουλές για όσους ενδιαφέρονται να ασχοληθούν με τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Δημιουργία μικρών ευέλικτων ομαδών, που θα θελήσουν να δοκιμάσουν την καλλιέργεια τσαγιού. Η καταγραφή των αυτοφυών φυτών στην ευρύτερη περιοχή μπορεί να αποτελέσει οδηγό, καθώς θα είναι πιο εύκολος ο εγκλιματισμός στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
- Εδαφολογικές αναλύσεις για τη γνώση της ποιότητας των εδαφών.
- Δοκιμαστικές καλλιέργειες σε μικρή έκταση σε διάφορες περιοχές με συμμετοχή και καθοδήγηση γεωπόνων.
- Καταγραφή ημερολογιακά του χρόνου απασχόλησης και προσδιορισμός του κόστους παραγωγής και του καθαρού εισοδήματος που μπορεί να προκύψει για τους παραγωγούς.
- Καταγραφή της απόδοσης σε κλάρο και ξηρό βάρος και ποσοτικές και ποιοτικές αναλύσεις των αιθερίων ελαίων.
- Ερευνα αγοράς σε Ελλάδα και εξωτερικό.

ΤΑ 800 ΕΥΡΩ ΑΝΑ ΣΤΡΕΜΜΑ ΑΓΓΙΖΟΥΝ ΤΑ ΕΣΟΔΑ

Διπλάσια έσοδα όταν η καλλιέργεια

Με τη στρεμματική απόδοση στο τσάι του βουνού να είναι διπλάσια όταν η καλλιέργεια είναι βιολογική, τα έσοδα ανά στρέμμα σε επίσταβάση μπορούν να φθάσουν τα 800 ευρώ. Καλλιέργεια περιορισμένων απαιτήσεων, ιδανική για φτωχά εδάφη, τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει αυξανόμενη ζήτηση. Αυτή η ανάγκη οδήγησε στη συστηματική καλλιέργεια του φυτού, καθώς τα αυ-

τοφυή φυτά δεν ήταν δυνατό να καλύψουν τις ανάγκες της αγοράς. Η καλλιέργειά του στο ίδιο χωράφι έχει διάρκεια ζωής από 5 έως 8 χρόνια. Οι αποδόσεις και η διάρκεια ζωής της καλλιέργειας εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις καλλιεργητικές φροντίδες. Σε χρονιά πλήρους παραγωγής οι αποδόσεις σε ξηρό προϊόν αγγίζουν τα 100-150 κιλά ανά στρέμμα. Οι περισσότεροι παραγωγοί το πουλάνε σε μπάλες των 20-25 κιλών και, ανάλογα με τις διαπραγματεύσεις που κάνουν, πετυχαίνουν καθαρό πρόσοδο της τάξης των 500-700 ευρώ.

Το φυτό ευδοκίμει σε περιοχές με μεγάλο υψόμετρο, αντέχει στις χαμηλές θερμοκρασίες, προτιμά τα

πετρόδη ασβεστολιθικά εδάφη αλλά αναπτύσσεται σε ποικιλία εδαφών. Έχει ελάχιστες απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία, και αντοχή στην έλλειψη νερού. Το φυτό είναι ανθεκτικό σε εχθρούς και ασθένειες όταν καλλιεργείται σε υψόμετρο άνω των 800 μέτρων.

Παρουσιάζει ιδιαίτερη αντοχή στις χαμηλές θερμοκρασίες. Αναπτύσσεται σε ποικιλία εδαφών, ωστόσο προτιμά τα βραχώδη και ασβεστολιθικά. Επιδιώκοντας συνθήκες ανάπτυξης του φυτού αυξάνονται οι πιθανότητες παραγωγής ποιοτικού προϊόντος.

Ο πολλαπλασιασμός της καλλιέργειας πραγματοποιείται είτε με σπόρο είτε με παραφυάδες. Ο σπό-

Επαγγελματικές ευκαιρίες

Μ. Δευτέρα 29 Απριλίου 2013 ΕΘΝΟΣ

Επιτυχίες από το τσάι του βουνού

ΜΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΔΑΦΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΓΟΝΙΜΑ ΚΑΙ ΥΠΟΣΧΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΑΛΛΟ ΠΑΡΑ ΕΥΚΑΤΑΦΡΟΝΗΤΑ ΚΕΡΔΗ

Καλλιέργεια περιορισμένων απαιτήσεων, ιδανική για φτωχά εδάφη το τσάι του βουνού, το οποίο τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει αυξανόμενη ζήτηση

ΠΟΥ ΘΑ ΑΠΕΥΘΥΝΘΩ

■ Κάσσανδρος Γάσιος
Γεωπόνος-Σύμβουλος Επι-
χειρήσεων, Εταιρεία
Symagro, τηλ. 6944846475
- 26510 07653,
email: info@symagro.com

«Κλειδί» η εμπορία και η προώθηση του προϊόντος

Η καλλιέργεια αρωματικών - φαρμακευτικών φυτών, όπως είναι το τσάι του βουνού, είναι ένας κλάδος της αγροτικής παραγωγής που δείχνει ικανός να δώσει διέξοδο στις σημερινές δύσκολες συνθήκες που αντιμετωπίζει η ελληνική γεωργία. Παρά το γεγονός ότι η καλλιέργεια των φυτών αυτών στην Ελλάδα είχε ξεκινήσει εδώ και δεκαετίες, εξακολουθεί να θεωρείται ένα νέο σχετικά πεδίο δράσης για τον ελλαδικό χώρο, προσφέροντας μια εναλλακτική δυναμική ανάπτυξης στον πρωτογενή τομέα, ενώ δίνει ώθηση και στον δευτερογενή τομέα της μεταποίησης.

Πρόκειται, εξάλλου, για μια καλλιέργεια που παρουσιάζει μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης στη βιομηχανία τροφίμων αλλά και στη φαρμακοβιομηχανία και την αρωματοποίηση, με την παρασκευή αιθέριων ελαίων. Βέβαια, εκτάσεις συνολικά τεσσάρων-πέντε στρεμμάτων είναι συνήθως πάρα πολύ μικρές για πραγματικά έσοδα, διαθέτοντας κύν τσάι του βουνού. Για να είναι κερδοφόρες οι πωλήσεις, θα πρέπει να επεκταθεί η παραγωγή της καλλιέργειας. Το τσάι του βουνού χρησιμοποιείται ως ξηρό φυτικό υλικό ως έχει ή έπειτα από σχετική κατεργασία, ή προορίζεται για περαιτέρω προϊόντα μεταποίησης υψηλής προστιθέμενης αξίας (αιθέρια έλαια, ή άλλες βιοδραστικές ουσίες). Όλοι οι πιθανοί χειρισμοί μετά τη συγκομιδή (ξηρανση, κοπή, διαλογή, αποθήκευση κ.ά.) έχουν ιδιαίτερη σημασία, γιατί προσδίδουν υπεραξία στο προϊόν, όμως πρέπει να γίνονται με ιδιαίτερη προσοχή και με τα σωστά μέσα, ώστε το τελικό προϊόν να είναι υψηλής ποιότητας.

Συμπερασματικά, το τσάι του βουνού είναι ένα προϊόν που αφήνει κέρδος, με την προϋπόθεση ότι ο παραγωγός θα ασχοληθεί σοβαρά και θα τηρηθούν οι κανόνες και οι αρχές για μια ποιοτική παραγωγή.

Η προώθηση και η εμπορία του προϊόντος είτε ως ξηρό φυτικό υλικό είτε ως αιθέριο έλαιο είναι ιδιαίτερα σημαντικές και καθορίζουν ουσιαστικά την οικονομικότητα του όλου εγχειρήματος. Αγορές υπάρχουν και μάλιστα με αρκε-

τά περιθώρια ώστε να απορροφήσουν την όποια ελληνική παραγωγή. Η είσοδος σε νεότερους είναι σίγουρα εφικτή αλλά και δύσκολη. Βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχή είσοδο και εδραίωση σε αυτό τον τομέα, ιδιαίτερα στις ξένες αγορές, είναι προϊόντα υψηλής ποιότητας και κυρίως με σταθερότητα και συνέχεια στην παράδοση.

Κόστος

Η αγορά ριζωμάτων και φυτωρίων από τα εξειδικευμένα φυτώρια συχνά κοστίζει αρκετά (αν υπολογιστεί κατά μέσο όρο ότι κοστίζουν περισσότερο από 0,15-0,25 ευρώ ανά φυτό στην Ελλάδα και 0,05-0,18 ευρώ σε εξειδικευμένα φυτώρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Με μια τυπική πυκνότητα φύτευσης περίπου 4.000 φυτών ανά στρέμμα, η δαπάνη για το φυτικό υλικό εγκατάστασης μπορεί να είναι περισσότερο από 600-1.000 ευρώ ανά στρέμμα.

Στις πολυετείς καλλιέργειες, όπως είναι το τσάι του βουνού, το κόστος για την απόκτηση πολλαπλασιαστικού υλικού βαρύνει κυρίως τον πρώτο χρόνο της καλλιέργειας, εφόσον τα επόμενα χρόνια ο παραγωγός μπορεί από τις ετοιμές φύτευες να δημιουργήσει το δικό του πολλαπλασιαστικό υλικό και να επεκτείνει την καλλιέργεια.

Μπορεί πάντως η καλλιέργεια γενικότερα των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών να εμφανίζει μια δυναμική ανάπτυξης στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, ωστόσο δεν

λείπουν τα προβλήματα που βάζουν εμπόδια στην προώθηση της εναλλακτικής αυτής επιχειρηματικής δράσης.

Ενα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες παραγωγοί είναι η έλλειψη πιστοποιημένου ελληνικού πολλαπλασιαστικού υλικού αρωματικών φαρμακευτικών φυτών.

Η δυσκολία εύρεσης γενετικού υλικού με σταθερά ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά από αυτοφυείς πληθυσμούς της χώρας μας αποτελεί ένα μείζον θέμα, που χρήζει αντιμετώπισης από την πολιτεία.

είναι βιολογική

είναι συγκεντρώνεται από το τσάι των φυτών στο βουνό. Μάλιστα για να πετύχει στρέμμα απαιτούνται περίπου 1 γρ. σπόρου. Αυτή η ποσότητα ιέρνεται σε σπορέο από τον Αύγουστο μέχρι αρχές Οκτωβρίου και σπορόφυτα που προκύπτουν ταριπτεύονται.

Το τσάι του βουνού, μετά το δεύτερο έτος, δίνει αρκετές παραφυάδες, βλαστούς με λίγες ρίζες στη βάση. Να σημειωθεί ότι το καλλιεργούμενο μπορεί να δώσει πολλές παραφυάδες, ενώ στην περίπτωση του αυτοφυούς είναι πολύ γόύτερες. Όταν οι παραφυάδες απειραθούν από τα μητρικά φυτά, πεύονται στο χωράφι, όπως και φυτά των σπορειών.

Σε περίπτωση που δεν βρέξει

την περίοδο της φύτευσης, ένα καλό ριζοπότισμα θα αυξήσει τις αποδόσεις της καλλιέργειας. Στη συνέχεια, όμως, δεν χρειάζεται πότισμα, γιατί υποβαθμίζεται η ποιότητα του προϊόντος και κατ'επέκταση η εμπορική του αξία.

Η συγκομιδή γίνεται συνήθως τον Ιούλιο, όταν τα φυτά βρίσκονται σε πλήρη άνθιση και τα ανθοφόρα στελέχη αρχίζουν να ξυλοποιούνται, οπότε η περιεκτικότητα σε αιθέριο έλαιο είναι μεγαλύτερη. Κόβεται ολόκληρη η ταξιανθία και μέρος του βλαστού, μήκους 5-6 εκ. με μαχαίρι ή δρεπάνι. Στη συνέχεια μεταφέρονται για ξήρανση σε υπόστεγα ώσπου να αποκτήσουν το επιθυμητό πρασινοκίτρινο χρώμα.

